

Universitatea de Științe Vieții “Regele Mihai I” din Timișoara

Școala Doctorală Ingineria Resurselor Vegetale și Animale

ȘUBA G. ANKA-ROXANA

TEZĂ DE DOCTORAT

**ROLUL ȘI EFICENȚA COMUNICĂRII ÎN STRUCTURILE
AGRICOLE DIN REGIUNEA DE VEST A ROMÂNIEI**

Conducător Științific

Prof.univ.dr. IANCU TIBERIU

Timișoara

2023

REZUMAT

Spațiul rural este caracterizat de schimbări, accentuate odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, schimbări mai ales în structura demografică, astfel că o pondere semnificativă a populației locuiește în spațiul rural. Începând cu anul 2007, pe plan național s-au impus anumite direcții de accesare a fondurilor europene, ce au constat în programe și măsuri în vederea sprijinirii populației rurale și pentru a ameliora anumite evenimente precum migrarea și îmbătrânirea populației, dar și încurajarea de a se diversifica activitățile din mediul rural. În principiu, ruralul este direct proporțional cu activitatea agricolă, dat fiind faptul că aici se regăsesc exploatațile agricole (de la cele mai mici - ferme de subzistență, până la cele mai mari), care asigură indispensabilul de consum, dar în același timp asigură un venit datorită comercializării produselor.

Prezenta teză de doctorat, intitulată „Rolul și eficiența comunicării în structurile agricole din Regiunea de Vest a României” are în componența sa două părți, având un număr de 5 capitole. Prima parte, care reprezintă studiul bibliografic are în componența sa două capitole bibliografice, iar cea de-a doua parte cuprinde trei capitole, ce cuprind cercetările proprii, inclusiv concluziile și recomandările, pentru a permite vizualizarea unui spectru larg în vederea stabilirii rolului comunicării în structurile agricole, concentrându-se pe regiunea de dezvoltare Vest.

În primul capitol al lucrării de doctorat, denumit „ROLUL COMUNICĂRII ÎN CADRUL ORGANIZAȚIILOR” au fost cercetate, conceptual, noțiunile definitorii comunicării și a comunicării organizaționale, punând accent pe comunicarea internă și externă din întreprinderile agricole. Astfel au fost analizate, un număr impresionant de publicații din domeniul comunicării. Este dezvoltat procesul de comunicare și evidențiat prin modelul de comunicare a lui Berlo, care poate fi pus în aplicare în orice structură agricolă, în vederea eficientizării comunicării. Comunicarea este un proces în două sensuri (bidirecțional). În primul rând ar trebui să existe un emițător (cel care trimite mesajul) și un receptor (care primește mesajul). A doua etapă de comunicare este codificarea (când emițătorul își convertește gândurile/ideile în cuvinte), după care următorul pas este să transmitem mesajul prin orice canal și mediu. Ulterior, receptorul va primi mesajul, preluând semnalele pe care le va decodifica, iar ultimul și cel mai important pas al procesului de comunicare este feedback-ul. După decodificarea mesajului nostru, receptorul răspunde prin intermediul unor semnale. Acest feedback ne permite să reacționăm și să evaluăm eficiența mesajului nostru. Tot în acest capitol, se accentuează faptul că modul tradițional de comunicare, este precedat de alte metode noi, cum ar fi rețele sociale, care interconectează emițătorii și receptorii, din lumea virtuală și reală, ca un liant. În capitolul 2, intitulat „ASPECTE PRIVIND EVOLUȚIA ȘI PERFORMANȚA STRUCTURILOR DE EXPLOATARE DIN AGRICULTURA REGIUNII DE VEST” a fost definită și clasificată, noțiunea de exploatație agricolă. Abordarea acestui subiect, am considerat-o ca fiind deosebit de importantă în demersul nostru științific, întrucât exploatația agricolă, prin natura ei, este un sistem complex, gestionat de întreprinzători, în urma căreia sunt rezultate produse/servicii agricole. Ulterior a fost realizată o analiză evolutivă asupra acestui subiect. Astfel au fost precizate date cu privire la stadiul cercetărilor în ceea ce privește statistica exploatațiilor agricole, atât regionale, cât și pe plan național, fiind analizate publicațiile din acest domeniu.

Partea a doua, debutează cu capitolul 3, intitulat „METODOLOGIA CERCETĂRII”, capitol în care a fost pus în evidență scopul tezei de doctorat și au fost descrise metodele utilizate în vederea cercetării. Astfel că lucrarea a avut ca direcție principală de cercetare identificarea problemelor de comunicare în rândul exploatațiilor agricole din Regiunea de Vest și propunerea unor soluții reale și pertinente în vederea îmbunătățirii lanțului comunicațional la nivelul exploatațiilor din spațiul rural. Ca și metode de cercetare utilizate, amintim analiza bibliometrică, analiza multimodală a discursului întreprinderilor agricole, divizarea rezultatelor prin folosirea mai multor metode, de la metoda

observației, la cea grafică, la analiza SWOT, metoda anchetei pusă în evidență prin două chestionare pe care le-am aplicat angajaților exploataților agricole și managerilor acestora, analize statistico-matematice, implicând diferiți coeficienți și rata de conversie. În capitolul 4 a fost efectuată o analiză complexă asupra situației agriculturii în Regiunea de Vest, aceasta cuprinzând patru județe (Timiș, Arad, Caraș-Severin și Hunedoara). Astfel a fost realizată o analiză comparativă, a indicatorilor luați în calcul, sub aspect evolutiv:

- Fondul funciar;
- Suprafața agricolă;
- Parcul de mașini agricole și tractoare;
- Suprafața cultivată cu principalele culturi (sfeclă de zahăr, tutun, plante medicinale și aromatice, cartofi, tomate, vinete, ceapă, usturoi, varză, ardei, rădăcinoase, legume cultivate în câmp, legume cultivate în sere și solarii, legume proaspete din grădinile familiale, pepeni verzi și galbeni);
- Suprafața cultivată cu cereale boabe;
- Suprafața cultivată cu principalele culturi oleaginoase;
- Suprafața cultivată cu principalele culturi furajere;
- Evoluția producțiilor de cereale;
- Evoluția producțiilor a principalelor culturi oleaginoase;
- Evoluția producțiilor de legume;
- Evoluția producțiilor de plante furajere;
- Evoluția producțiilor medii la hectar de cereale boabe;
- Evoluția producțiilor medii la hectar de plante oleaginoase;
- Evoluția producțiilor medii la hectar de plante legumicole;
- Evoluția producțiilor medii la hectar de plante furajere;
- Evoluția producției de struguri;
- Evoluția numărului de pomi fructiferi;
- Evoluția producției de fructe pe specii de pomi;
- Evoluția producției medii de fructe pe specii de pomi;
- Evoluția efectivelor de animale;
- Evoluția producției animale;
- Evoluția indicatorilor resurselor umane, în agricultură;
- Ponderea populației ocupate în agricultură;
- Populația civilă ocupată în agricultură la nivel național;
- Ponderea populației civile ocupate în agricultură;
- Evoluția numărului de salariați din agricultură;
- Rata șomajului;
- Produsul Intern Brut;

Un capitol important pentru această teză, este reprezentat de capitolul 5, intitulat „STUDIUL PRIVIND EFICIENȚA COMUNICĂRII ÎN CADRUL STRUCTURILOR AGRARE DIN REGIUNEA DE VEST”. În prima parte a acestuia a fost analizat rolul și eficiența comunicării, pe bază de două chestionare aplicate atât angajaților, cât și managerilor structurilor agricole din județul Timiș, al Regiunii de Vest. Primul chestionar aplicat angajaților, a avut ca laitmotiv comunicarea internă și a cuprins un set de 32 de întrebări succesive, ce au avut rolul de a identifica diverse aspecte aferente scopului lucrării de față. În partea introductivă a chestionarelor pe care le-am aplicat am explicat succint scopul și obiectivele cercetării. Chestionarele au fost anonime, astfel nu au fost implicate aspectele legislative cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Întrebările propuse, atât în acest chestionar, cât și cel aplicat managerilor, au fost de mai multe tipologii, cu date factuale, formulate

concis, clar, cu un limbaj comun, dat fiind faptul că era nevoie de un limbaj accesibil, nefăcând apel la arhaisme și jargon. Structura chestionarului este următoarea:

- Prima secțiune face referire la profilul socio-demografic al angajaților;
- Cea de-a doua secțiune face referire la fluxul comunicării;
- Secțiunea a treia cuprinde șase întrebări ce privesc coordonarea/schimbul de cunoștințe;
- Cea de-a patra secțiune urmărește identificarea aspectelor cu privire la barierele în comunicare, eficiența și actualitatea comunicării.
- Secțiunea a cincea face referire la eficiența canalelor de comunicare utilizate în companie;
- Ultima secțiune are în vedere evaluarea metodelor de comunicare și frecvența utilizării acestora.

În urma analizării răspunsurilor oferite de cei 503 respondenți, s-a dovedit faptul că procesul de comunicare internă este esențial pentru buna funcționare a oricărei structuri agricole. Întrucât comunicarea internă se referă la schimbul de informații între membrii structurii agricole, aceasta poate fi realizată prin diverse canale, precum e-mail, mesaje, întâlniri față în față sau prin intermediul unui canal de comunicare internă prestabilit de organizație. Un avantaj major al unei bune comunicări interne este creșterea eficienței și productivității în cadrul structurii agricole, datorită faptului că atunci când membrii echipei sunt bine informați cu privire la obiectivele și activitățile companiei, ei pot lucra mai eficient și pot colabora mai bine pentru a atinge obiectivele comune. Prin stabilirea unor canale de comunicare eficiente și promovarea unei culturi a comunicării deschise, structurile agricole pot îmbunătăți eficiența și productivitatea, putând crea un mediu de lucru pozitiv pentru angajați și dezvoltând relațiile interpersonale dintre aceștia.

Pe de altă parte, rezultatele chestionarului arată faptul că o comunicare internă defectuoasă poate avea efecte negative asupra organizației, lipsa informațiilor sau comunicarea eronată ducând la pierdere de timp și resurse, creare de confuzie și frustrare în rândul angajaților sau chiar la eșecul unor proiecte importante. Considerăm că aceste răspunsurile respondenților sedimentează ideea unui element cheie, care lipsește în structurile agricole și anume o bună comunicare internă, aceasta fiind cea care oferă angajaților motivație, încredere în structura agricolă, contribuie la creșterea productivității, a morarului, a climatului organizațional, crescând astfel și nivelul de apartenență și implicare personală la locul de muncă.

Chestionarul destinat managerilor exploatațiilor agricole a cuprins un set de cincisprezece întrebări, cu rol de a concretiza aspectele propuse în cercetare. Structura chestionarului este după cum urmează:

- Prima secțiune face referire la profilul socio-demografic al managerilor;
- Secțiunea a doua cuprinde trei întrebări cu variante de răspuns, cu privire la modalitatea de organizare, promovare și vizibilitatea companiei;
- Cea de-a treia secțiune cuprinde, de asemenea, trei întrebări ce fac referire la modalitățile de promovare a exploatației pe care o conduc;
- Ultima secțiune pune accent pe utilitatea și timpul de utilizare a rețelelor de socializare în vederea promovării afacerii.

Cu ajutorul analizelor SWOT au fost evidențiate perspectivele favorabile menite să contribuie la eficientizarea comunicării interne și externe din cadrul structurilor agricole. Analiza multimodală a discursului organizațiilor și a elementelor de metacomunicare a fost realizată în vederea evidențierii metodelor de comunicare utilizate de două dintre cele mai cunoscute structuri agricole din Regiunea de Vest a României. În baza răspunsurilor colectate din chestionarele completate de cei chestionați, a realizării analizei SWOT, a analizei multimodale și a elementelor de metacomunicare a fost realizată o

analiză elaborată a aspectelor relevante cercetării, în urma cărora au fost identificate concluzii obiective. Bibliografia utilizată în vederea redactării prezentei teze de doctorat a cuprins o colecție de peste 100 de titluri bibliografice, aparținând literaturii de specialitate din domeniile analizate, dar și din domenii conexe.

În urma analizei multimodale a două branduri din sectorul agricol, din Regiunea de Vest, propunem un posibil plan de comunicare adaptat mediului online. Cel mai important factor în comunicarea online este reprezentat de adaptarea întreprinderii agricole la mediul în care se realizează comunicare. În acest cadru, următorii unei pagini doresc să primească informații calitative, distribuite într-un interval de timp foarte scurt, într-un limbaj comun, chiar familial și un stil prietenos, adaptarea făcându-se la nivelul canalului de comunicare. Pe rețele de socializare Facebook, Instagram este imperios necesar ca mesajul să fie însoțit și de o componentă vizuală, în vederea atragerii unui plus de feedback pozitiv, la polul opus însă este site-ul web unde accentul ar trebui pus pe partea informativă a structurii agricole.

Lucrarea intitulată „Rolul și eficiența comunicării în cadrul structurilor agricole din Regiunea de Vest a României” a avut ca scop de cercetare identificarea problemelor de comunicare internă și externă a exploatațiilor agricole din Regiunea de Vest și propunerea unor soluții reale și pertinente în vederea îmbunătățirii lanțului comunicațional la nivelul structurilor de exploatare din spațiul agricultură.

Am ales ca și areal de cercetare Regiunea de Vest datorită gradului ridicat de dezvoltare al acesteia în ceea ce privește sectorul agricol, tradiția și rolul agriculturii în această regiune dar și localizarea geografică (cuprinzând forme de relief variate) cu scopul identificării modificărilor de ordin socio-economic. Printre obiectivele principale ale cercetării se numără:

- Determinarea rolului pe care îl are comunicarea într-o organizație, cu referire specială în eficientizarea activităților desfășurate în zona producției agricole;
- Analizarea celor mai importanți indicatori ai spațiului rural din Regiunea de Vest a României, din punct de vedere socio-economic;
- Trendul evolutiv al indicatorilor demografici;
- Analizarea situației de fapt în ceea ce privește procesul de comunicare intern și extern al exploatațiilor agricole din Regiunea de Vest a României;
- Determinarea punctelor forte, punctelor slabe, amenințărilor și oportunităților în ceea ce privește procesul de comunicare, în spațiul producției agrare, la nivelul Regiunii de Vest;
- Elaborarea unor propuneri cu scopul de a contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea lanțului comunicațional intern și extern în vederea eficientizării proceselor de producție din agricultură.

SUMMARY

The rural area is characterized by changes, accentuated with Romania's accession to the European Union, changes especially in the demographic structure, so that a significant share of the population lives in the rural area. Starting from 2007, certain directions for accessing European funds were imposed on the national level, which consisted of programs and measures to support the rural population and to improve certain events such as migration and aging of the population, but also the encouragement to diversify rural activities. In principle, the countryside is directly proportional to agricultural activity, given the fact that agricultural holdings are found here (from the smallest - subsistence farms, to the largest), which provide the indispensable consumption, but at the same time it provides an income due to the commercialization of the products.

The present doctoral thesis, entitled "The role and efficiency of communication in the agricultural structures of the Western Region of Romania" has two parts in its composition, with a number of 5 chapters. The first part, which represents the bibliographic study, has in its composition two bibliographic chapters, and the second part includes three chapters, which include the own research, including the conclusions and recommendations, in order to allow the visualization of a wide spectrum in order to establish the role of communication in the structures agricultural, focusing on the West development region.

In the first chapter of the doctoral thesis, called "THE ROLE OF COMMUNICATION IN THE FRAMEWORK OF ORGANIZATIONS", the defining notions of communication and organizational communication were conceptually researched, emphasizing internal and external communication in agricultural enterprises. Thus, an impressive number of publications in the field of communication were analyzed. The communication process is developed and highlighted by Berlo's communication model, which can be implemented in any agricultural structure, in order to make communication more efficient. Communication is a two-way process. First there should be a sender (the one who sends the message) and a receiver (who receives the message). The second stage of communication is encoding (when the sender converts his thoughts/ideas into words), after which the next step is to deliver the message through any channel and medium. Afterwards, the receiver will receive the message, picking up the signals that it will decode, and the last and most important step of the communication process is feedback. After decoding our message, the receiver responds with signals. This feedback allows us to react and evaluate the effectiveness of our message. Also in this chapter, it is emphasized that the traditional way of communication is preceded by other new methods, such as social networks, which interconnect senders and receivers, from the virtual and real world, like a binder. In the and the last and most important step of the communication process is feedback. After decoding our message, the receiver responds with signals. This feedback allows us to react and evaluate the effectiveness of our message. In the chapter 2, entitled "ASPECTS REGARDING THE EVOLUTION AND PERFORMANCE OF HOLDING STRUCTURES IN AGRICULTURE OF THE WESTERN REGION" was defined and classified, the notion of agricultural holding. Approaching this topic, we considered it to be particularly important in our scientific approach, since agricultural exploitation, by its nature, is a complex system, managed by entrepreneurs, as a result of which agricultural products/services are the result. Later, an evolutionary analysis was carried out on this subject. Thus, data were specified regarding the state of research regarding the statistics of agricultural holdings, both regionally and nationally, and the publications in this field were analyzed.

Part two, debuts with chapter 3, entitled "RESEARCH METHODOLOGY", chapter in which the purpose of the doctoral thesis was highlighted and the methods used for the research were described. Thus, the main research direction of the work was the identification of communication problems among agricultural holdings in the Western Region and the proposal of real and pertinent solutions in order to

improve the communication chain at the level of holdings in the rural area. As research methods used, we mention the bibliometric analysis, the multimodal analysis of the discourse of agricultural enterprises, the division of the results by using several methods, from the observation method, to the graphic method, to the SWOT analysis, the survey method highlighted by two questionnaires that - we applied to employees of agricultural holdings and their eaters, statistical-mathematical analyses, involving different coefficients and the conversion rate. In the chapter 4 a complex analysis was carried out on the agricultural situation in the Western Region, which includes four counties (Timiș, Arad, Caraș-Severin and Hunedoara). Thus, a comparative analysis of the indicators taken into account, under evolutionary aspect, was carried out:

- The land fund;
- Agricultural area;
- Park of agricultural machines and tractors;
- The area cultivated with the main crops (sugar beet, tobacco, medicinal and aromatic plants, potatoes, tomatoes, eggplants, onions, garlic, cabbage, peppers, roots, vegetables grown in the field, vegetables grown in greenhouses and solariums, fresh vegetables from family gardens , green and yellow watermelons);
- Area cultivated with cereal grains;
- The area cultivated with the main oil crops;
- The area cultivated with the main fodder crops;
- The evolution of grain production;
- Production evolution of the main oleaginous crops;
- The evolution of vegetable production;
- The evolution of fodder plant production;
- The evolution of average yields per hectare of cereal grains;
- Evolution of average productions per hectare of oleaginous plants;
- Evolution of average productions per hectare of vegetable plants;
- The evolution of average productions per hectare of fodder plants;
- Evolution of grape production;
- Evolution of the number of fruit trees;
- Evolution of fruit production by tree species;
- Evolution of average fruit production by tree species;
- The evolution of livestock;
- Evolution of animal production;
- The evolution of human resources indicators in agriculture;
- Share of the population employed in agriculture;
- The civilian population employed in agriculture at the national level;
- The share of the civilian population employed in agriculture;
- The evolution of the number of employees in agriculture;
- Unemployment rate;
- Gross domestic product;

An important chapter for this thesis is represented by chapter 5, titled "STUDY ON THE EFFICIENCY OF COMMUNICATION WITHIN AGRICULTURAL STRUCTURES IN THE WESTERN REGION". In its first part, the role and efficiency of communication was analyzed, based on two questionnaires applied to both employees and managers of agricultural structures in Timiș County, Western Region. The first questionnaire applied to employees had internal communication as its leitmotif and included a set of 32 successive questions, which had the role of identifying various aspects related to the purpose of the present work. In the introductory part of the questionnaires that I applied, I briefly explained the purpose and objectives of the research. The questionnaires were

anonymous, thus the legislative aspects regarding the protection of personal data were not involved. The proposed questions, both in this questionnaire and the one applied to managers, they were of several typologies, with factual data, formulated concisely, clearly, with a common language, given the fact that an accessible language was needed, not resorting to archaisms and jargon. The structure of the questionnaire is as follows:

- The first section refers to the socio-demographic profile of the employees;
- The second section refers to the flow of communication;
- The third section includes six questions regarding coordination/knowledge exchange;
- The fourth section aims to identify aspects regarding communication barriers, effectiveness and timeliness of communication.
- The fifth section refers to the efficiency of the communication channels used in the company;
- The last section aims to evaluate communication methods and the frequency of their use.

After analyzing the answers provided by the 503 respondents, it was proven that the internal communication process is essential for the proper functioning of any agricultural structure. Since internal communication refers to the exchange of information between members of the agricultural structure, it can be done through various channels, such as e-mail, messages, face-to-face meetings or through an internal communication channel pre-established by the organization. A major advantage of good internal communication is increased efficiency and productivity within the agricultural structure, due to the fact that when team members are well informed about the company's goals and activities, they can work more efficiently and collaborate better to achieve goals common.

On the other hand, the results of the questionnaire show that a faulty internal communication can have negative effects on the organization, the lack of information or erroneous communication leading to the loss of time and resources, the creation of confusion and frustration among employees or even the failure of important projects. We believe that these respondents' answers sediment the idea of a key element, which is missing in agricultural structures, namely good internal communication, this being the one that gives employees motivation, confidence in the agricultural structure, contributes to the increase of productivity, of the miller, of the organizational climate, thus increasing and the level of personal belonging and involvement in the workplace.

The questionnaire intended for managers of agricultural holdings included a set of fifteen questions, with the role of concretizing the aspects proposed in the research. The structure of the questionnaire is as follows:

- The first section refers to the socio-demographic profile of the managers;
- The second section includes three questions with multiple answers, regarding the organization, promotion and visibility of the company;
- The third section also includes three questions that refer to the ways of promoting the farm they run;
- The last section focuses on the utility and time of using social media for business promotion.

With the help of SWOT analyses, favorable perspectives aimed at contributing to the efficiency of internal and external communication within agricultural structures were highlighted. The multimodal analysis of the organizations' discourse and meta-communication elements was carried out in order to highlight the communication methods used by two of the most well-known agricultural structures in the Western Region of Romania. Based on the answers collected from the questionnaires completed by those surveyed, the SWOT analysis, the multimodal analysis and the metacommunication elements, an elaborate analysis of the aspects relevant to the research was carried out, following which objective

conclusions were identified. The bibliography used to write this doctoral thesis included a collection of over 100 bibliographic titles, belonging to the specialized literature from the analyzed fields, but also from related fields. Following the multimodal analysis of two brands from the agricultural sector, from the Western Region, we propose a possible communication plan adapted to the online environment. The most important factor in online communication is represented by the adaptation of the agricultural enterprise to the environment in which communication is carried out. In this framework, the followers of a page want to receive qualitative information, distributed in a very short period of time, in a common, even familiar language and a friendly style, the adaptation being done at the level of the communication channel. On social networks Facebook, Instagram, it is imperative that the message is accompanied by a visual component, in order to attract more positive feedback, but at the opposite pole is the website where the emphasis should be on the informative part of the agricultural structure.

The paper entitled "The role and effectiveness of communication within the agricultural structures of the Western Region of Romania" had as its research purpose the identification of internal and external communication problems of agricultural holdings in the Western Region and the proposal of real and relevant solutions in order to improve the communication chain at the level of exploitation structures in the agricultural space. We chose the Western Region as a research area due to its high degree of development in terms of the agricultural sector, the tradition and role of agriculture in this region, but also the geographical location (comprising various landforms) with the aim of identifying socio-economic. Among the main objectives of the research are:

- Determining the role of communication in an organization, with special reference to the efficiency of the activities carried out in the area of agricultural production;
- Analyzing the most important indicators of the rural space in the Western Region of Romania, from a socio-economic point of view;
  - Evolutionary trend of demographic indicators;
  - Analyzing the actual situation regarding the internal and external communication process of agricultural holdings in the Western Region of Romania;
  - Determination of strengths, weaknesses, threats and opportunities regarding the communication process, in the area of agricultural production, at the level of the Western Region;
  - Elaboration of proposals with the aim of contributing to the development and improvement of the internal and external communication chain in order to make agricultural production processes more efficient.